

Igaunijas uzņēmums *Sangla torf*. Tās Latvijas pārstāvniecības direktors Dmitrijs Kukovjkins stāsta, ka Igaunijā kūdras ieguves nozare saņemot ievērojamu valsts atbalstu. Uzņēmums Latvijā ik mēnesi 100–150 tonnas realizējot Dobeles rajonā, pārējā mazumtirdzniecībā – ap 1500 t gadā. Uzņēmums savulaik vēlējies iegādāties purvu arī Latvijā, taču lielu brīvu purvu neesot bijis. Savukārt Igaunijas valdība tūlīņ esot meklējusi iespējas un izdalījusi uz 60 gadiem izstrādei plašas purva teritorijas Tartu tuvumā; bijusi pretimnākšana gan Eiropas fondu naudas piešķiršanai, gan ievērojami nodokļu atvieglojumi attīstības periodā līdz 2018. gadam, stāsta direktors. Igaunijas valsts atbalsts ļāvis iegādāties vairākus miljonus vērto aprikojumu, kas ļaus izstrādāt purvu neatkarīgi no laika apstākļiem.

Inita Šteinberga, speciāli DB

Nozarei Baltijas valstīs klājas līdzīgi, taču jautājumā par enerģētisko kūdru mums nav, par ko runāt, pie mums nenotiek nekas, pēc tikšanās ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kūdras izstrādātāju asociāciju biedriem stāsta Andis Gredzens, LKRA un a/s Seda valdes priekšsēdētājs.

FOTO – VITĀLIJS STĪPNIKS, DIENAS BIZNESS

Informācijai

LU jaunākie ar kūdru saistītie patenti

Dzelzs humāti kā arsenā savienojumu sorbenti (Māris Kļaviņš, Linda Ansone), LR patents, 2011.

Sorbenta sintēzes metode dzeramā ūdens attīrīšanai no arsenā savienojumiem (Māris Kļaviņš, Linda Ansone) LR patents, 2011.

Sorbents ūdeņu attīrīšanai no fosforā savienojumiem (Artis Robalds, Līga Dreijate, Linda Ansone, Māris Kļaviņš), LR patents, 2012.

Kūdras un citu dabisko materiālu izmantošana sorbenta sintēzei ar graftu polimerizācijas metodi vides attīrīšanai no radionuklīdiem (radioaktīvā piesārņojuma), pieteikums Eiropas patentam, 2012.

AVOTS: LU TEHNOLOĢIJU PĀRNESES KONTAKTPUNKTS

Informācijai

Latvijas kūdra

Latvijā atrodas 0,4% pasaules kūdras krājumu.

Kūdras krājumu daudzuma uz iedzīvotāju skaitu ziņā Latvija ir 8. vietā pasaulē.

Purvi aizņem 10,7% no teritorijas.

Kūdras krājumi purvos ir ap 1,5 mljrd. tonnu.

2010. gadā kūdru ieguva 44 uzņēmumi 23 tūkstošu ha lielā platībā 69 atradnēs.

Ap 60% no šīm platībām ir arī kurināmās kūdras krājumi.

2010. gadā iegūti 695 tūkst. t, tajā skaitā aptuveni 25 tūkst. t kurināmās kūdras, no kuras lielākā daļa eksportēta uz Skandināviju.

Vairāk nekā 95% kūdras tiek eksportēta uz vairāk nekā 87 pasaules valstīm.

AVOTS: LATVIJAS VIDES, ĢEOLOĢIJAS UN METEOROLOĢIJAS CENTRS

Enerģētiskā kūdra

Apjoms valsts kopējā energopatēriņā 2011.g.

Īrijā	10%
Somijā	6%,
Igaunijā	2%,
Zviedrijā un Lietuvā	1%,
Latvijā	0,02%

AVOTS: EKONOMIKAS MINISTRIJA

Cietais kurināmais – kūdra

Tūkstoši tonnu

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Ražošana	11	25	10	1
Eksports	2	7	6	5
Krājumu izmaiņas	-	-15	6	8
Kopējais patēriņš	9	3	10	4

AVOTS: LR CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

Pievienot kūdrai vērtību, lai mazāk ir vairāk

No kurināmā un substrāta tomātiem un puķēm - par videi draudzīgu piesārņojuma likvidēšanas līdzekli, krāsvielu, mēslojumu, piedevu būvmateriāliem

Šādiem kūdras lietošanas veidu pētījumiem pievērsušies Latvijas zinātnieki. Domājot par inovatīviem kūdras produktiem, viņiem ir ne vien idejas, bet arī jau patenti. Šī dabas resursa krājumi, bioloģiskais un ķīmiskais sastāvs mudinājis zinātniekus padziļināti pētīt iespējas radīt produktus ar lielāku pievienoto vērtību. «Tradicionāli kūdra tiek izmantota enerģētikā. Latvijā ne – pie mums tā tiek uzskatīta par fosilo kurināmo un siltuma un elektrības ražošanā netiek izmantota. Latvijā iegūtā kūdra tiek izmantota dārzkopībā. Šāda veida produktam pievienotā vērtība ir neliela,» saka Māris Kļaviņš, LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Vides kvalitātes un monitoringa laboratorijas vadītājs.

Attīrīt no kaitīgā

Kā iegūt vērtīgākus produktus, šiem meklējumiem zinātnieki pastiprināti pievērsušies, izmantojot 2009.–2013. gada valsts pētījumu programmas un citu projektu, piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansiālo atbalstu. Meklējumi vērsti vairākos virzienos. Viens no tiem ir sorbenti – materiāli, kas spēj

saistīt citas vielas. Sorbentus izmanto, piemēram, lai likvidētu naftas piesārņojumu vidē. Pašlaik lielākoties tiek izmantoti sintētiskie sorbenti; M. Kļaviņš teic, ka no kūdras izstrādātie ir tikpat efektīvi un krietni lētāki. «Kūdru modificējot, var panākt, ka tās spēja saistīt citas vielas pieaug 10 līdz 50 reizes. Šādus sorbentus varētu izmantot naftas noplūdē gan sauszemē, gan ūdenī par pildmateriālu t. s. bonās. Kūdra tiek izmantota arī fosfora un metāla daļiņu piesaistei, šādiem nolūkiem kūdras sorbentu var izmantot notekūdeņu attīrīšanā, min M. Kļaviņš. Rezultāti pētījumiem par sorbentiem ir nostiprināti ar vairākiem patentiem, tostarp iesniegts arī viens Eiropas patents.

Bagātināt un iekrāsot

Kūdra satur humusvielas – tas ir vēl viens inovatīvu produktu meklējumu virziens. «Humusvielas ir organiskas vielas, kas piešķir auglību. Tās atrodas augsnē, kūdrā, arī ūdeņos,» skaidro LU doktorants Oskars Purmalis. Kūdras humusvielas lielākoties tiek izmantotas kā papildu mēslojums piemājas, «palodžu un balkon» dārzkopībā, taču tās var izmantot arī

medicīnā, kosmetoloģijā. Pēc SIA *Latvijas kūdras tehnoloģijas un Ventspils augsto tehnoloģiju parka* pasūtījuma O. Purmalis piedalījās projektā par tehnoloģijas izstrādi no kūdras izgatavotiem stādu podiņiem. Divi vienā un abi videi draudzīgi – tā var teikt par šo produktu – no kūdras izgatavots podiņš un tajā iestrādātas no kūdras humusa iegūtas humīnskābes stāda mēslojumam. No humusa var iegūt krāsvielas. «Paleta variē no dzeltena līdz melnam, zilu vai sarkanu iegūt nevar, to ties krāsas ir videi draudzīgas, dabiskas,» uzsver O. Purmalis. No humusvielām izstrādātās beices varētu konkurēt ar *Pi-notex* un tam radniecīgiem produktiem. Pērn humusvielu saturības beices izstrādāni no LU nopirkusi SIA *ZPRF Intellectual Resources*. Vai, viņaprāt, Latvijai vajadzētu izmantot kūdru arī enerģētikā? Lēmums izmantot kūdru enerģētikā esot politisks. «Latvijā kūdru enerģētikā neizmanto, bet Somijā izmanto – ved no mums. Ilgtermiņā Latvijas interesēs ir kūdru izmantot, lai ar mazāku ieguves apjomu tiktu iegūts vērtīgāks produkts,» uzsver M. Kļaviņš.

Signe Knipše

Vēlies iegūt
100%
atbrīvojumu
no Dabas resursu nodokļa?

Apsaimnieko videi kaitīgās preces, iepakojumu, vienreiz lietojamās galda traukus un piederumus, elektriskās un elektroniskās iekārtas, nemaksā DRN un rūpējies par tīru Latviju jau šodien!

www.zalajosta.lv
Tālrunis: 67607880
info@zalajosta.lv

SIA “Zaļā josta” piedāvā sadarbību:

- Izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanā
- Videi kaitīgo preču apsaimniekošanā - eļļas, baterijas, akumulatori, riepas, eļļas filtri
- Elektrisko un elektronisko iekārtu apsaimniekošanā